

OPOWIEDZIEĆ SIĘ (36) *vb pf*

się (25), się (11).

Oba o oraz oba e jasne.

inf opowiedzieć się (7). ◇ *fut 2 sg* opowi(e)sz się (1). ◇ *3 sg* opowie się (6); -é (2), -(e) (4). ◇ *3 pl* opowiedzą się (1). ◇ *praet 2 sg m* opowiedziałeś się, -eś się opowiedział (2). ◇ *3 sg m* opowiedział się (8). ◇ *3 pl m pers* opowiedzieli się (3). ◇ *con 3 sg m* by się opowiedział (4). ◇ *part praet act* opowiedziawszy się (4); -ąwszy (3), -(a)wszy (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. opowiedzieć.

Powiedzieć o sobie, podać informacje na temat swojej osoby (36) :

opowiedzieć się komu (3): Kmieć gdy ná przewod iedzie/ [...] iednák fie ma Vrzędnikowi opowiedzieć/ choć nie nie powiezie. *GostGosp* 28, 12; Lecz Piotr ftał przede drzwiami: y dla tego wyfzedł on vczeń/ ktorego znał Biskup/ y opowiedział fię odźwierney [*dixit ostiariae Vulg Ioann* 18/16; rzekł odwierney *Leop*; mowił z odźwierną *WujNT*]/ y wprowadził Piotrá. *LatHar* 729.

cum inf [zawsze: być] (2): gdyż to chce mieć/ áby go thám wierżono: gdzie fye być opowiedział: á w Sákrámenće bytnością fwą opowiedział fie być *BiałKat* 308v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [iż (2), [że]] (2): pothim mv odda lyfth náfch. a opowye fzye yfch yeftth poflan kv Czefzarzowy ye⁸⁰ mczy od náfch *LibLeg* 11/186v; [*InwMieszcz 1573 nr 181*].

~ *opowiedzieć się u kogo (1):* Przodkyem Henrich przyachawzi na dwor Czefzarza Tvreczkyego opowye fzye v Bałch yfz przyachał flyfthem náfchem do Czefzarza Tvreczkyego *LibLeg* 11/135. ~

a. *Zgłosić się, zameldować się, oznajmić swoje przybycie (6) :* Profiteri merces, Odeclić od towarów/ Opowiedzieć fie ná cle. *Mącz* 217c; *SarnStat* 403.

opowiedzieć się komu (3): Naprzod gdi przyedziesz do Czessarza Thur. na dwor przodkiem wedle obiczayv bascham sye opowiesz *LibLeg* 11/31; *SkarŻyw* 251; *GostGosp* 32.

opowiedzieć się z czym (1): którzy cłá y mytá máią/ opowiedzieć fie z mytem fwym álbo cłém ná wtóre Roki ziemfkié/ w fwym powiećie powinni będą. *SarnStat* 403.

b. *Przedstawić się kim a. jakim się jest; ujawnić się (3) :*

opowiedzieć się komu (1): O Alekfzy fynu moy namileyfzy/ [...] widziałeś oycá twe⁸⁰ y mnie mátkę thwą dla ciebie w záłości będąc/ á nie opowiedziałeś fie nam. *HistRzym* 125v.

cum inf [zawsze: być] (2): wiele ludzi zmordowano/ ktorzy byli fekty Waldeńfkiey/ [...] á gdy swoie widzieli [*ci, którzy ocaleli*] pomordowane/ opowiedzieli fie z ich wiáry być/ przeto ie theż pomęczono *BielKron* 223v; gdzie [*Syn Boży*] opowiedziawfzy fię bydź iednym nierozdzielnym Bogiem/ z Oycem fwym y Duchem S. żadnego fpołku z nikim infzym nie przypufzcza *PowodPr* 40.

c. *Wypowiedzieć się, wyrazić swoje zdanie, sąd, stanowisko, życzenie; powiadomić o swoich zamiarach, postanowieniach; contestari PolAnt; renuntiare JanStat (20) :* *RejPos* 222; A iefliby który w fwéy koleiey zoftać niechciał/ álbo *per aliquod Legale impedimentum* niemógł/ áby fie záraz támże ná Séymie opowiedział *SarnStat* 39.

opowiedzieć się komu (6): Aby fie żaden [*kmieć*] nie budował/ áż fie Vrzędnikowi opowie. *GostGosp* 166; *WujNT* 496 marg. Cf *Z przytoczeniem; Ze zdaniem dopełnieniowym: opowiedzieć się komu.*

opowiedzieć się przeciw komu (1): *WujNT Act* 25/2 cf »opowiedzieć się abo oznajmić«.

opowiedzieć się z czym (1): *Diar* 43 *cf* »okazać się i opowiedzieć«

cum inf (1): Bo iie Bog opowiedział iść przy krzywdzycie iego *RejWiz* 192.

Z przytoczeniem [komu] (1): niemoże lud wftąpić do gory Synájkiey ponieważś ty opowiedział ię nam rzekąc [*quia tu contestatus es in nobis dicendo*]: zágranicz ludowi/ y poświęć go. *BudBib Ex* 19/23.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikamt o to (1), *w tym* (1); *iż* (7), *że* (2), *żeby* (7)] (10): *Diar* 57; Nieprzijaćiół pełno wżędy: A nikt iye z tym nie opowie/ Zeby łáfkaw ná mé zdrowié. *KochPs* 206; Tám Gámrat zárázem opowiedział iie/ że to beneficium/ iego ieft podawánia/ áni żadnégo ná nim chce ciérpieć/ ieno kogo ón ná nie wládzi *KochAp* 7.

~ *opowiedzieć się komu* (3): *Diar* 61; gdyż mi iie iuz opowiedział Pan/ iż mie chce sfádzić á zrzucić s tego włódráthwá moiego? *RejPos* 193; *SarnStat* 174.

opowiedzieć się przeciwko komu (7): iuz tho pewnie wiemy iáko iie przeciwko nim opowiedział/ iż też o żadnym takim wiedzieć niechce. *RejZwierc* 206v.

opowiedzieć się przez kogo (1): OPowiedział ię Pan Bog przez Proroká/ iż w Mieście ábo káżdey R.P. niemálz [...] plagi doczefney/ ktoreyby on sam nie vczyńił *PowodPr* 6.

opowiedzieć się przed kim (1): thedy ię przed Biskupem ábo Woiewodá krákówfkim ábo też Sędmierfkim [*zbieg*] opowiedzyc ma/ á tho o to iż my ábo Stároftá nálz niedopusćiliśmy mu przedię ku okazánium fwey niewinności *UstPraw* E3v.

opowiedzieć się w czym [= na temat czego] (1): gdy przypadály fwiétá iákie iey [*Matki Boskiej*]/ á zwálcza ony/ w niebo wzyęcia iey/ ácz o thym piśmá żadnego nie málz/ iefzcze owfzem Pan iie ták w tym opowiedzyc raczył: Iż żaden cieiefnie nie wftąpi do niebá/ iedno ten íam íyn człowieczy *RejPos* 304v. ~

Zwroty: »przed wszystkim się światem [= publicznie] opowiedzieć« (1): długo czekać nie mógł/ áby tego nie wyznał co wierzył/ á przed wżytkim się światem nie opowiedział/ odwoływaiąc pierwfze złe poftępki fwoie. *SkarŻyw* 82.

[»imieniem [czyim] [= z polecenia czyjego] opowiedzieć się«: (*nagł*) Opowiedzenie z strony pana Stanisława Cziolka de bonis nullo iure ademptis (–) Pan Jan Ryskowski [...] imieniem pana Stanisława Cziolka [...] opowiedział się przed urzędem rewizorskim [...] iż [...] *LustrLub* 49.]

Szeregi: »okazać się i opowiedzieć« (1): [*posłowie*] łatwie się z swemi [*namowami*] (wszemi) okażą i opowiedzą. *Diar* 43.

»opowiedzieć się abo oznajmić« (1): Y ízli do niego [*do Festusa*] (*marg*) opowiedzieli ię mu ábo oznajmili. (–) Arcykáplani y przednieyfzy z Żydow przeciw Páwłowi *WujNT Act* 25/2.

»wyznać a opowiedzieć się« (1): *SkarŻyw* 82 *cf* »przed wszystkim się światem opowiedzieć«.

α. *Wyrazić gotowość do czegoś, zgodzić się* (1) : telko o tho próśili/ żeby męskie fercze pokázował/ á opowiedział iie/ y przyjął *duellum* zá oycá. *Górndworz* O7.

β. *Zadeklarować swoją wierność [przeciwko komu przy kim]* (1) : Kto ná mię ták ieft łáfkaw/ y ná mé zdrowié/ Ze iye przeciwko grzéfznym przy mnie opowie? *KochPs* 142.

d. [*Powółać się na co [z czym]*]: Przyjechaliśmy na grunt wsi, którą zową Gromnik [...]. Tam się zarazem opowiedział urzędnik z prawem na cło i list obiecał ukazać. *LustrDróg* 49.]

Synonim: oznajmić się.

Formacje współrdzenne cf POWIEDZIEĆ.

KK